

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Pedagogia, Troncal, 1r semestre matins, 3r. curs, 4 crèdits

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

Professors: José Antonio Jordán Sierra

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

- 1.1.- Prendre consciència del que significa ser pedagog en el món contemporani.
- 1.2.- Analitzar la necessitat d'actuar amb competència pedagògica, com a professional de l'educació, dins d'un marc de treball interdisciplinar.
- 1.3.- Conèixer i assumir les principals implicacions pràctiques de diferents qüestions ètiques de les professions educatives.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

2.1.- Aclariments epistemològics al voltant de la pedagogia.

- a) Evolució dels sabers educatius.
- b) El saber pròpiament pedagògic.

2.2.- La funció pedagògica.

- a) Funció pedagògica i competència pedagògica.
- b) La funció pedagògica en les diferents professions educatives.

2.3.- Codis deontològics.

- a) Concepte i criteris de fonamentació.
- b) Utilitat i límits d'aquests codis.
- c) Deontologia i ètica professional.
- d) Elaboració de codis operatius.
- e) Aclariment pràctic de normes deontològiques.

2.4.- Àmbits d'aplicació de la Ètica Professional.

- a) Ètica de l'avaluació educativa.
- b) Ètica i valors controvertits.
- c) Ètica i llibertat acadèmica.
- d) Ètica i influència tàcita dels educadors.
- f) Professionals ètics.

3. Avaluació

L'avaluació serà, en primer lloc, una prova escrita sobre un tema del programa i sobre un subtema d'un llibre bàsic de la matèria de l'assignatura. Aquesta prova tindrà un valor d'un 60% de l'avaluació total del curs. La part corresponent al programa valdrà un 35% i la del llibre obligatori d'un 25%. En segon lloc, l'avaluació tindrà present la qualitat de la participació en els seminaris i grups de debat, així com les aportacions escrites (mapes conceptuals personals, síntesis grupals...) corresponents a les lectures dels articles necessaris per a la resolució dels casos que es treballin. Aquesta segona part de l'avaluació tindrà un valor d'un 40%.

3. 1.- Criteris d'avaluació de la "prova escrita":

- Continguts teòrics de l'assignatura, oportunament raonats: 50%
- Continguts raonats del llibre obligatori de lectura: 40%
- Redacció i expressió escrita: 10%

3. 2.- Criteris d'avaluació dels "seminaris i grups de discussió":

- Participació: 15%
- Elaboració de mapes conceptuals comentats: 40%
- Exposició per petits grups: 20%

- Elaboració de síntesis al voltant dels casos pràctics: 30%
- Expressió oral: 10%

4. Fonts d'informació bàsica

4. 1.- L'estudiant tindrà la possibilitat d'elegir un llibre de lectura entre tres que s'oferiran com a recomanats. Aquest llibre serà de lectura obligatoria.

4.2.- Es donaran dos o tres dossier d'articles vinculats amb el contingut dels apartats últims, amb la finalitat de llegirlos i fer classes practiques a partir d'aquests materials.

4.3.- A més, aquesta assignatura funcionarà amb el recurs del Campus Virtual. En aquest espai els estudiants trobaran materials (materials complementaris a les explicacions fetes a classe, exposicions fetes pels diferents grups d'alumnes, forums temàtics, etc.)

Bibliografia recomanada

5.1.- Bibliografia de lectura obligatoria

Hansen, D. (2001): Llamados a enseñar, Idea-Books, Barcelona.
 Van Manen, M. (1998): El tacto en la enseñanza, Paidós, Barcelona.

5.2.- Bibliografia bàsica de consulta

Aguera, I. (2001): Memorias de una maestra, Desclée de Brouwer, Bilbao.
 Altarejos, F.; Ibáñez-Martín, J.A.; Jordán, J.A.; Jover, G. (1998): Ética docente, Ariel, Barcelona.
 Burgess, R.G. (Ed.) (1989): The Ethics of Educational Research, The Falmer Press, London.
 Campbell, E. (2003): The Ethical Teacher, Open University Press, Maidenhead (Philadelphia).
 Cela, J.; Palou, J. (2005): Carta a los nuevos maestros, Paidós, Barcelona.
 Cortina, A.; Conill, J. (eds.) (2000): Diez palabras en ética de las profesiones, Editorial Verbo Divino, Estella.
 Esteban Bara, F. (2005): Excelentes profesionales y comprometidos ciudadanos, Desclée de Brouwer, Bilbao.
 Gros, B.; Romaña, T. (1995): Ser profesor. Palabras sobre la docencia universitaria. PPU, Barcelona.
 Hansen, D.T. (2001): Llamados a enseñar. Idea-Books. Barcelona.
 Hansen, D. T. (2002): Explorando el corazón moral de la enseñanza, Idea-Books, Barcelona.
 Haynes, F. (2003): Ética y escuela, Gedisa, Barcelona.
 Heler, M. (2000): Cuestiones ético-profesionales de la actividad docente: la cuestión de la autoridad, Editorial Universitat de Lleida, Lleida.
 Imbernon, F. (Coord.): Vivencias de maestros y maestras, Grao, Barcelona.
 Jackson, Ph.(1999): Enseñanzas implícitas, Amorrortu, Buenos Aires.
 Jackson, Ph.; Boostroom, R.E; Hansen, D.T.. (2004):La vida moral en la escuela, Amorrortu Editores, Buenos Aires.
 Koehn, D. (1994): The Ground of Professional Ethics, Routledge, London.
 Korzak, J. (2000): Com estimar l'infant. Eumo Editorial, Vic (Barcelona).
 Puig, J. Ma. (2001): Tarea de educar, Editorial Celeste, Barcelona.
 Salguero, M. (1997): Libertad de cátedra y derechos de los centros educativos, Ariel, Barcelona.
 Tomlinson, A. (2001): La clase diversificada. Octaedro, Barcelona.
 Touriñán, J. M. (1987): Estatuto del profesorado. Función pedagógica y alternativas de formación, Escuela Española, Madrid.
 Touriñán, J. M. (1990): «La profesionalización como principio del sistema educativo y la función pedagógica», Revista de Ciencias de la Educación, nº 141, pp. 9-23.
 Trilla, J. (1992): El profesor y los valores controvertidos, Paidós, Barcelona.
 Van Manen, M. (1998): El tacto en la enseñanza, Paidós, Barcelona.
 Van Manen, M.; Levering, B. (1999): Los secretos de la infancia. Intimidad, privacidad e identidad, Paidós. Barcelona.
 Van Manen, M. (2004): El tono en la enseñanza, Paidós, Barcelona.
 Vera, J.; Esteve, J. M. (Coords.) (2001): Un examen a la cultura escolar, Octaedro, Barcelona.
 Wanjiru, C.W. (1995): La ética de la profesión docente, Eunsa, Pamplona.

5.3.- Bibliografía complementaria recomendada

- Béjar, H. (2000): *El mal samaritano*, Anagrama, Barcelona.
- Esteve, J. M. (1983): "La educación y su red nomológica"; en AA. VV. (1983): *Teoría de la educación (I) (El problema de la educación)*, Ediciones Límites, Murcia, pp. 9-25.
- Elliot, J. (1972): "Los valores del profesor neutral", en Bridges, D., Scrimshaw, P. (Compiladores) (1979): *Valores, autoridad y educación*, Ed. Anaya, Madrid, pp.119-137.
- Etxeberria, X. (2004): *Ética de la ayuda humanitaria*, Desclée de Brouwer, Bilbao.
- Gómez Cambres, Gr. (2000): *La vocación de maestro. La aurora de la razón poética*, Editorial Ágora, Málaga.
- Hoyuelos, A. (2004): *Ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*, Octaedro, Barcelona.
- House, E. R. (1994): *Evaluación, ética y poder*, Morata, Madrid.
- Hortal, A. (2002): *Ética general de las profesiones*, Desclée de Brouwer, Bilbao.
- Ibáñez-Martín, J. A. (1989): "Libertad y libertades"; en AA.VV. (1989): *Filosofía de la educación hoy*, Vol 1, Dykinson, Madrid, pp. 131-140.
- Jordán, J.A. (1988): "Reflexiones sobre la relación entre la madurez de la Pedagogía y la calidad de la educación", *Revista Española de Pedagogía*, nº 181, pp. 543-552.
- Jover, G. (1995): "Ámbitos de la deontología profesional docente", *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, Vol. 3, pp. 75-92.
- Korzak, Janusz (1998): *Cómo amar a un niño*, Editorial Trillas (México)
- Livsey, R. C.; Palmer, P. J. (1999): *The Courage to Teach, A Guide for Reflection and Renewal*, Jossey-Bass, San Francisco.
- Nucci, L. P. (2004): *La dimensión moral en la educación*, Desclée de Brouwer, Bilbao
- Lozano, J. M. (1997): *Ética de la empresa*, Trotta, Madrid.
- Palmer, P. J. (1998): *The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life*, Jossey-Bass, San Francisco.
- Penn,A. (2004): *El milagro de Anna Sullivan*, DVD.
- Reboul, O. (1981): *El adoctrinamiento*, Ed "El Ateneo", Buenos Aires.
- Touriñan, J. M. (1987): *Teoría de la educación*, Anaya, Madrid.
- Wanjiru. C. W. (1995): "Noción y desarrollo del concepto de libertad académica en el marco de los fines y medios educativos"; en Wanjiru. C. W. (1995): *La ética de la profesión docente*, Eunsa, Madrid, pp. 398-414.